

Stebinanti, džiuginanti ir įpareigojanti sėkmė

(atkelta iš 1 psl.)

Labai stigo motyvuotų, faktais ir ekspertų išvadamis pagrįstų samprotavimų bei diskusijų, kaip TV laida "Dviese valtyje" arba talentingo žurnalisto Aro Lukšo (taip pat TV laida) "Faktų aNATOmija". Jose paprasta aiškia kalba, aktyvaus dialogo ar išradingai argumentuoto monologo forma logiškai išvedama pagrindinė mintis, išryškinanti svarbiausius tautos ir valstybės gyvenimo klausimus. Galbūt dėl to šios laidos, kaip, beje, ir kitos, buvo nutrauktos ir uždarytos. Jas pakeitė erzelingi apsirėkavimai, nesiliaujanti paieška konflikto, tikro arba provokuojamo, ir sensacijos, sukeliančios audrą stiklinėje. Dažniausiai tokiuose "disputuose" net nebuvo siekiama kelti problemų, stiprinančių nacionalinį saugumą, dažnokai prašpavo ir pati renginio esmė. Prieš pat referendumo pradžią euroskeptikų balsų buvo mažiau girdėti.

Paaiškėjus teigiamai referendumo baigčiai, jie vėl staiga atkuto. Atsirado naujų "argumentų", pavyzdžiui, piliečio teisės ir pareigos dalyvauti balsavime aiškinimas buvo vertinamas jau kaip... agitacija. Rinkėjai buvo neva prievartaujami vykti į rinkimų punktus. Radosi balsų, reikalaujančių anuliuoti referendumo rezultatus.

Peršasi išvada, kad idėjiniai ar nusamdyti euroskeptikai susizgribo – Lietuvai neįstojus į ES čia pat dingtų jų veiklos poreikis ir ambicingi politikuotojai liktų nematomi ir negirdimi. Tuo tarpu teigiamo rezultato atveju euroskeptikams atsiveria neribotos galimybės kritikai. Juk visa, kas kuriama, statoma, organizuojama, "buvo galima (privaloma, būtina!) padaryti geriau". Ši nesenstanti formulė padės kai kuriems politikams susikrauti politinio kapitalo arčiau Seimo rinkimų kampanijoje –

je – "o mes sakėme, mes įspėjome!"

Reikia padėkoti aukštosios valdžios lyderiams – Prezidentui, premjerui, Seimo pirmininkui, taip pat Bažnyčios hierarchams už aktyvumą aiškinant dalyvavimo referendume svarbą valstybei ir jos piliečiams. Tačiau neteko nė viename renginyje greta aukštųjų valstybės pareigūnų matyti dar gausios laisvės kovotojų, jų ryšininkų, rėmėjų šeimos atstovų, buvusių politinių kalinių ir tremtinių organizacijų vadovų. Jų indėlis į Kovą 11-ąją, kaip ir į tik ką įvykusį referendumą dėl stojimo į Europos Sąjungą, išskirtinis. Šie nūdienos visuomenės nariai niekada neabejojo tautos teise turėti saugius namus – demokratinę nepriklausomą valstybę. Jie niekada šio siekio nebuvo išsižadėję. Jie – tęsėjai praėjusio amžiaus visų kartų laisvės gynėjų svarbiausiojo tikslo – siekti saugios nepriklausomybės. Dar nepamiršti kai kurių dabarties politikų Atgimimo pradžioje skelbti teiginiai, pavyzdžiui, "Lietuvos suverenumas tik SSRS sudėtyje" ir kiti panašūs. Šis pilietinės moralės disonansas anaipol nėra nereikšmingas. Jis liudija ne tik tėvynainiams, bet ir laisvajam pasauliui posovietinės visuomenės pilietinio brendimo kliuvinius.

Gegužės 18-ąją vyks tradiciniai partizanų pagerbimo ir kariuomenės bei visuomenės vienybės dienos renginiai. Referendume sėkmė lemia tolesnį valstybės raidos kelią. Tai puiki proga prisiminti ir įvertinti ginkluotos kovos dėl laisvės indėlį siekiant užtikrinti Lietuvai saugią gerovę ir drauge su žilagalviais partizanais, su jaunais profesionaliai parengtais mūsų kariais ir visų sluoksnių visuomenės atstovais tėvynėje ir išeivijoje pasidžiaugti ir pelnytai pasididžiuoti mūsų visų, taigi Tėvynės, sėkme.

Edmundas SIMANAITIS

Paminėjo Europos dieną

Kai iki referendumo dėl narystės Europos Sąjungoje pradžios buvo likę keletas valandų, gegužės 9-ąją, kalendorius tarsi pagal užsakymą skelbė Europos dieną.

Kaune šurmuliavo Europos "valstybės" - Laisvės alėjoje skambėjo italų, ispanų, graikų ir kitų Europos tautų nacionalinės melodijos. O LPKTS Kauno skyrius tą dieną sukviėtė savo narius ir taip pat paminėjo Europos dieną. Trumpus pranešimus apie

integracijos į Europos Sąjungą svarbą padarė LPKTS Kauno skyriaus tarybos nariai - A.Dragūnevičius ir V.Margevičienė. "Europos Sąjunga - tai ne tik ekonomikos, bet ir dvasios susitelkimo sąjunga, - sakė A.Dragūnevičius. - O demokratija - tai Vakarų kultūros apraiška". Dvasinės atgaivos susirinkusiems suteikė mišraus choro "Ilgesys" nuotaikingas koncertas.

"Tremtinio" inf.

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Primename: paštas prenumeratą priima tik iki 15 d.

Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:

1 mėn. - 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60

Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Į užsienį siunčiame ir "Laisvės kovų archyvą" (metinė keturių žurnalo prenumerata - 50 JAV dolerių).

Valiutinės atsiskaitymo sąsk. Nr. 120070611 AB "Vilniaus banko" Kauno "Santakos" filialas. Banko kodas - 260101732.

LPKTS tarybos konferencija

Gegužės 8 d. įvyko neeilinė LPKTS tarybos konferencija. Pirmais svarstytas klausimas - dėl LPKTS kandidato dalyvauti papildomuose Seimo narių rinkimuose (vienmandatėse apygardose) patvirtinimo. LPKTS keliamas kandidatas sostinės Šeškinės rinkimų apylinkėje - Nacionalinės filharmonijos solistas Danielius Sadauskas. Gegužės 2 d. vyksiamame valdybos posėdyje dalyvavo pats pretendentas ir prisistatė. Šiame posėdyje kandidato biografiją pateikė LPKTS atstovas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje P.Gvazdauskas. LPKTS tarybos nariai patvirtino D.Sadausko kandidatūrą.

Informaciją apie LPKTS susitarimo su TS (LK) projekto svarstymus sąjungos skyriuose pateikė skyrių pirmininkai ir tarybų nariai, apskričių koordinatoriai. Tai - J.Juodžbalienė (Alytus), V.Raibikis (Marijampolė), A.Blažys (Panevėžys), P.Rindokas (Tauragė), Č.Dirkė (Šiauliai), V.Bliznikas (Utena), P.Gvazdauskas (Vilnius), A.Zailskas (Ukmergė), J.Čiras (Lentvaris), P.Petrylienė (Anykščiai)

bei kiti.

Politinės aktualijas apžvelgė LPKTS pirmininkas P.Jakučionis. "Šiandien, referendumo dėl narystės ES išvakarėse, nėra svarbesnio klausimo už pastarąjį. Kviečiu visus aktyviai dalyvauti, - sakė pirmininkas, - ir tikiu, kad mūsų žmonės pasirinks teisingą kelią".

Informaciją apie susitarimą su TS (LK) papildė tarybos pirmininkė V.Briedienė. Ji kalbėjo apie Europos Sąjungos teikiamus privalumus ir galimus neigiamus niuansus, kvietė skyrių pirmininkus greičiau apsispręsti dėl jungimosi su TS (LK).

Informaciją apie įvyksiančią ekspediciją "Partizanų takais" pateikė LPKTS Panevėžio bei Ukmergės sk. pirmininkai - P.Pocius ir A.Zailskas. LGGRTC Valstybinės Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos narys A.Švenčionis kalbėjo apie šios komisijos darbą suteikiant kario savanorio, ryšininko, rėmėjo statusą. Iš dalies aptarti sąskrydžio, įvyksiančio Ariogaloje, klausimai.

"Tremtinio" inf.

Konferencija Klaipėdos skyriuje

LPKTS Klaipėdos skyriaus deleguoti žmonės gegužės 1 d. susirinko į Aukštesniosios technikos mokyklos salę aptarti nuveiktų darbų ir ateities planų. Pagerbus Amžinybėn išėjusius skyriaus narius, prasidėjo įprastinis darbas.

Konferencija vyko prieš lemtingąjį visų Lietuvos žmonių apsisprendimą. Buvo kalbama apie referendumą ir žmonių pasirinkimo svarbą. Į konferenciją atvykusi LPKTS tarybos pirmininkė V.Briedienė sugebėjo rasti dar nepasakytų įtikinamų žodžių ir tokių pavyzdžių, jog pilnutėlė salė klausėsi nuščiuvusi, su dideliu susidomėjimu.

Sprendžiamas buvo ir kitas svarbus klausimas - TS (LK) ir LPKTS susijungimas. Išklausius dalyvių pasisakymus prieita prie bendro susitarimo - šios organizacijos turi glaudžiai bendradarbiauti.

LPKTS Klaipėdos skyriaus pirmininkas Z.Čerkauskas padėjo poskyrių pirmininkams, seniūnams ir jų padėjėjams už nuoširdų darbą organizuojant poskyrių veiklą.

Ypač gerai tvarkomasi Danės poskyryje, kuriam vadovauja Birutė Grigienė. Kaip visada veikli ir gera organizatorė - Pajūrio poskyrio pirmininkė Elena Bendikienė. Negalima skųstis ir Baltijos poskyrio pirmininku Jurgiu Endziulaičiu, nors jam ir ne visada sekasi nuveikti tiek, kiek norėtų. Daug dirbančiam žmogui nelengva tai padaryti.

Sudėtinga padėtis susiklostė Marių poskyryje, kurį sudaro apie 700 narių. Deja, konferencijoje dalyvavo tik... 13 narių. Poskyrio pirmininkui reikėtų daugiau dėmesio kreipti šio poskyrio veiklos organizavimui, o ne

skyriaus darbo kritikai. Ji reikalinga, bet turi būti pagrįsta rodant pavyzdį savo darbu.

Pirmininkas pasidžiaugė, kad kas kart geresni, įdomesni kultūros komisijos, vadovaujamos Danutės Zarembienės, organizuojami renginiai. Kuriam atskira jaunimo komisija, vadovaujama pedagogės Birutės Lygnugarienės. Iš šios komisijos daug tikimasi.

Nė vienas renginys neapsieina be choro "Atminties gaida", kuriam vadovauja Vytautas Saikauskas ir seniūnas Bronius Vaičius. Šiuo metu choras ruošiasi Pasaulio lietuvių dainų šventei.

Nario mokesčio rinkimu ir "Tremtinio" prenumerata rūpinasi Juozas Juška. Jo dėka Klaipėdos skyrius yra vienas iš geriausiai surenkančių mokesčius. Tenka kalbėti ir apie geranoriškai prisiimtą skyriaus entuziastų - Birutės Grigienės, Onos Padvarietienės ir Juozo Juškos - darbą pagelbstint klaipe diečiams gauti nukentėjusiųjų nuo okupacijų statusą. Šį dokumentą jų dėka gavo per 3000 klaipe diečių. Tuo pasinaudojant surinkta daug informacijos apie pasipriešinimą okupacijoms. Skyrius gavo papildomų lėšų, kurios buvo panaudotos įvairiems renginiams finansuoti.

Skyriuje yra daug nuoširdžiai dirbančių žmonių, tad tikimės, kad bus įveikti visi sunkumai.

LPKTS Klaipėdos skyriaus valdyba

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Darbo štabe tikrai netrūko. Pirmi duomenys gauti 10 val. – Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovas Z.Vaigauskas pranešė, kad balsavo tik šiek tiek daugiau nei 5 procentai žmonių. O reikia daugiau nei 50 procentų...

Norėjo pasipelnyti ar sužlugdyti?

Konservatorius Jurgis Razma pirmasis pranešė kitą nemalonią naujieną – šalia euroreferendumo apylinkių ir netgi jose pasirodė V.Uspaskicho referendumo, kuriuo ketinama sugriauti dabartinę Seimo rinkimų sistemą, parašų rinkėjai. Tokie vyrukai pirmiausia pasirodė Vilniaus Fabijoniškių rajone, o vėliau ir kituose miestuose.

Iš pradžių štabe dirbusieji kairieji juokėsi iš J.Razmos ir buvusių politinių kalinių susirūpinimo. Paskui sunerimė ir jie – V.Uspaskicho vyrukai surinkę parašus iš ateinančių į euroreferendumą siunčia juos namo, apgaudinėja žmones tikindami, kad jie jau balsavo už Europos Sąjungą.

Be to, prie apylinkių kilo sumaištis, kai prie šių provokatorių dešinieji per savo partines struktūras nusiuntė žmones, kurie turėjo atėjusiems išaiškinti, ką tie V.Uspaskicho “paukščiai” čia veikia.

Štabe sąjungos nariai sužinojo, kad tokie dalykai vyksta Tauragėje. Tad per LPKTS Tauragės skyriaus pirmininką P.Rindoką buvo mėginta padėti ištaisyti. Jis pasakojo telefonu, kad žmones buvo sunku atkalbėti nesirašyti už V.Uspaskicho referendumą – mat daugelis dešiniųjų pažiūrų žmonių tvirtino, kad taip gal bus “sutarvyti” buvę komunistai. Bet jie užmiršo, kad V.Uspaskichas užsimojo ne tik prieš kairiųjų, bet prieš visas Lietuvos partijas. Tarp jų – ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą. Manau, kad žmonės neturėtų pasirašinėti už referendumą, kurį organizuoja rusas, Lietuvoje atstovaujantis rusų kapitalo interesams.

Dėl Lietuvos pasirinkimo

TS (LK) pirmininko, Seimo nario Vytauto Landsbergio pareiškimas

Lietuvos piliečiai tvirtai pasisakė už geresnę, saugesnę ateitį Europos Sąjungoje. Garbė Lietuvai ir jos žmonėms! Jie pajuto aukštesnes likimo vertybes, istorijos dvelksmą, pačių atsakomybę už Lietuvą.

Iš čia ir nuotaikų lūžis, įvykęs pastarosiomis dienomis, ypač gegužės 11-ąją, sekmadienį. Tas džiaugsmas neišblės ilgai, galbūt niekada.

Daugelis supranta, kad į šį ryžtą ir džiaugsmą atėjome per Kovo 11-osios ryžtą ir

Šiaip V.Uspaskicho referendumo organizatoriai pasielgė labai apdairiai ir tikrai sudavė stiproką smūgį euroreferendumui. Prieš pat tautos valios pareiškimą šio referendumo iniciatyvinė grupė kreipėsi į Vyriausiąją rinkimų komisiją su prašymu leisti rinkti parašus kartu su ES referendumu. Žinoma, jiems buvo atsakyta. Bet argi tai ne puiki mintis 400 V.Uspaskicho parašų rinkikų, kurie, manoma, buvo skatinami užmokesčiu? O šią mintį jiems pakišo ne kas kitas, o buvęs KGB darbuotojas, vėliau dirbęs Lietuvos saugume ir čia susikompromitavęs D.Arlauskas. Tai jis vadovauja V.Uspaskicho referendumo įgyvendinimui.

Žodžiu, štabo vadovai suprato, kad juokai menki ir nutarė kreiptis tiesiai į V.Uspaskichą su raginiu baigti šią kampaniją. Tačiau Seimo narys paneigė liepęs savo rinkėjams stovėti euroreferendume apylinkėse. Taip pat buvo skubiai kreiptasi į policijos budinčiuosius – jie privėlėjo kaipmat apeiti 50 metrų spinduliu balsavimo apylinkes ir išvyti kito referendumo atstovus. Taip mėginta išvengti ir barnių bei sumaištis, kurie galėjo kilti dešiniems užprotestavus V.Uspaskicho vyrukų veiklą.

Pirmą dieną nesulaukta gerų rezultatų

Šeštadienį 14 val. Vyriausioji rinkimų komisija pateikė kitus rezultatus. Bet jie nepaguodė: šeštadienį iki pietų balsavo per 14 proc. piliečių. Labiausiai štabe nerimavo latviai. Atidžiai, nesitraukdami nuo Lietuvos žemėlapiu, piliečių aktyvumą sekė ir lenkai bei estai. Jiems dar reikės organizuoti savo referendumus. Lenkijoje prieš ES nusiteikę žemdirbiai. Čia nebus lengva. Nekalbant apie Latviją ir Estiją, kur didelė piliečių dalis – kitakalbiai ir kažin ar lojalūs Latvijai ar Estijai.

Nepaisant visų priemonių, šeštadienį štabas baigė darbą prastos nuotaikos – su balsavusiais paštu, kurių buvo 200

tūkstančių (apie 7 proc.), referendume dalyvavo apie 33 proc. rinkėjų. Nerimas augo.

Maskva neilgai tesidžiaugė

Vilniaus universiteto rektorius B.Juodka juokavo, kad jis su nerimu laukia referendumo pabaigos – kas bus, jei lietuviai nesirinks ES. “Mano žmona yra estė. O jei Lietuva neįstos į ES, o Estija įstos? Kaip aš važinėsiu pas uošvę”, – pokštavo rektorius. Žinoma, visi puikiai suprato, kad ne jaunimas kalčiausias dėl pasyvumo.

Nekantriai buvo laukiama šv. Mišių pabaigos. Duomenys iš apylinkių turėjo būti gauti po 14 val. Štabe pasklido žinia, kad Maskva labai džiaugiasi Lietuvos pasyvumu. Bet Maskva neilgai tesidžiaugė. Iš tiesų po šv. Mišių žmonės pradėjo eiti prie balsadėžių.

Iš štabo paskambinome į Šiaulių 15 apylinkę, kur dirbo sąjungos narė Valerija. Ji pasakė, kad antrą dieną žmonių daug daugiau nei pirmą ir nuotaika apylinkėje pagerėjusi. Ši informacija pasitvirtino netrukus. Apie 15 val. teirėjęs 0,25 proc., kad referendumas būtų įvykęs. Visas štabas lengviau atsikvėpė. Prieš štabe apsilankant kadenciją baigusiam Prezidentui Valdui Adamkui, buvo pradėta kalbėti, kad referendumas jau įvyko ir gal jau galima būtų kelti ir ES vėliavą. Žinoma, jos neiškėlė, nes reikėjo oficialaus patvirtinimo, kad laimėjo eurošalininkai.

Žinia apie “Vilniaus prekybos” akciją, kad už lipdukus “Aš jau balsavau”, kuriuos dalijo apylinkėse pabalšavus, galima gauti alaus butelį, saldainį ar skalbimo priemonių, pasiekė jau po to, kai referendumas praktiškai buvo įvykęs.

Referendumo rezultatai labai pradžiugino latvius – jie norėjo, kad Lietuva ne tik balsuotų už ES, jiems buvo svarbus skaičius. 63,5 proc. balsavusių lietuvių tikrai gali neabejoti, kad yra puikus stimulas abejojantiems latviams. Beje, Lietuvoje – ketvirtoje iš referendumą organizavusių šalių – rezultatai bene geriausi.

džiaugsmą. Tada pirmieji – dabar pirmieji. Tada atsivėrė vartai ir pamatėme kelią. Pasiguosdavome, kad mums po okupacijos niekas nepasiūlė “Maršalo plano”, tai dabar atsiveria Europos planas, ir ne padovanotas, o pačių pastangomis pelnytas.

Tegul naujasis mūsų našaus darbo galiomybes lydi blaivi darbo dvasia, tarpusavio palankumas ir talkos jausmas. Spartėjanti Lietuvos pažanga ir toliau priklausys pirmiausia nuo mūsų.

Įvykiai, komentarai

Purkštavo tik dėl akių

Ankstų praėjusio pirmadienio rytą pasveikinęs prie prezidentūros susirinkusią džiūgaujantią minią žodžiais: “Sveiki, europiečiai!”, Prezidentas R.Paksas po kelių valandų pasirašė dekretą dėl premjero A.Brazauskos bičiulio, aktyvaus partinio aktyvisto, promaskvietiškai nusiteikusio “europiečio” V.Bulovo paskyrimo vidaus reikalų ministru. Kaip žinoma, Prezidentas dvi savaites atsisakinėjo pasirašyti šį dekretą. Daugelis politologų ir politikos apžvalgininkų daro prielaidą, jog Prezidentas nenorėjo skelbti savo apsisprendimo, kad tai neturėtų neigiamos įtakos referendumo rezultatams. Plačioji visuomenė V.Bulovą vertina gana nepalankiai. Visų pirma dėl to, kad jis praėjusių metų rudenį vykstant įtemptoms deryboms dėl Karaliaučiaus tranzito sukėlė tarptautinį skandalą. Tuomet pirmininkaujanti Europos Sąjunga Danijos ambasadorei V.Bulovas pateikė pasiūlymus, faktiškai kartojančius Rusijos poziciją dėl bevizio tranzito į Karaliaučius ir iš jo. V.Bulovas dabar teigia, jog tai buvo “nesusipratimas”. Tačiau žinant naujojo vidaus reikalų ministro prorusišką orientaciją tikėti, jog tai buvo atsitiktinumas, būtų labai naivu. Pats Prezidentas aiškindamas žiniasklaidos atstovams V.Bulovo paskyrimo aplinkybes teigė, jog valdančioji Seimo dauguma ir pats ministras pirmininkas A.Brazauskas “prisiima atsakomybę” už V.Bulovo darbą. Nors A.Brazauskas neigė pranešimus, kad jis šantažavo Prezidentą primygtinai reikalaujamas patvirtinti V.Bulovo kandidatūrą, nes antraip Vilniaus savivaldybės socialdemokratų frakcija Vilniaus miesto mero rinkimuose palaikys liberalo Artūro Zuoko kandidatūrą.

Šaukštas deguto

Kol visa Lietuva džiaugiasi referendumo rezultatais, Seimo narys jaunalietuvių vadas Stanislovas Buškevičius, jo artimiausias bendražygis Edvardas Kriščiūnas, politologu save vadinantis Giedrius Šarkonas jau kitą dieną įteikė skundą Vyriausiajai rinkimų komisijai reikalaujanti pripažinti referendumo rezultatus negaliojančiais. Jie išžiūrėjo neteisėtą agitaciją, balsavimo slaptu-

mo pažeidimus ir net blogą Referendumo įstatymą. Tai skamba komiškai, ypač dėl jaunalietuvių vadais pasiskelbusių solidaus amžiaus S.Buškevičiaus ir E.Kriščiūno. Kokiai jaunajai Lietuvai jie atstovauja – juk šį kartą, kaip nei per vienus rinkimus, visas Lietuvos jaunimas balsavo už narystę ES. Atskirą analogišką skundą sukūrė ir sovietine nostalgija sergantis BNS žurnalistas A.Račas. Aišku, galima nekreipti dėmesio į tokius išsišokimus. Stebina nebent tai, jog šiuos “euroskeptikus” bemat pasikvietė į laidą “Paskutinė kryžkelė” jos vedėjai – aktyviais komjaunuoliais vadinami R.Juozapavičius ir R.Musnickas.

Okupantams nėra ramybės

Rusijos prezidentas V.Putinas, išreklamavęs visam pasauliui, kad Čečėnijos “banditai” jau sunaikinti, o jo iniciatyva kovo mėnesį Čečėnijoje surengtas “referendumas” esą parodė, jog kone visi čečėnai nori likti Rusijos Federacijos sudėtyje, gavo skaudų smūgį. Čečėnų kovotojai sprogmenų prikrautu sunkvežimiu “Kamaz” Znamenskajos gyv. pralaužė betoninę sieną ir susprogdino čia įsikūrusios marionetinės vietinės valdžios ir Rusijos saugumo tarnybos pastatą. Pastatas visiškai sugriautas. Taip pat 500 metrų spinduliu sugriauti ir aplinkiniai pastatai. Oficialiais duomenimis, kuriuos paskelbė okupacinės Rusijos armijos atstovai, per sprogimą žuvo mažiausiai 52 žmonės, daugybė sužeistų. V.Putinas, kaip jau įprasta, nurodė Federalinei saugumo tarnybai ir Generalinei prokuratūrai nuolat informuoti jį apie šio išpuolio tyrimą. Jo žodžiais, sprogimas nesutrukdys Rusijai “atkurti taiką” Čečėnijoje. Tuo tarpu marionetinės Čečėnijos administracijos vadovas Ahmadas Kadyrovas dėl sprogimo jau apkaltino Čečėnijos prezidentą Aslaną Maschadovą.

Nepraėjus ir porai dienų Čečėnijos kovotojai susprogdino okupacinės rusų kariuomenės automobilį. Žuvo keli rusų kariai, tarp jų du karininkai. O Čečėnijos kaimyniniame Dagestane vidaus reikalų ministro Magometo Omarovo automobiliui pravažiuojant po nauju geležinkelio tiltu nugriaudėjo galingas sprogimas. Ministras kontūzytas.

Jonas BALNIKAS

Jonas BALNIKAS

Bagdado katilas tebeverda

Jungtinės Valstijos, nepaisant pergalės Irake, susiduria su vis naujomis problemomis dėl pokarinio šalies atstatymo bei tarptautinių taikdaryų pajėgų dislokavimo. Kaip žinoma, JAV pasiūlė Lenkijai, labai aktyviai parėmusiai amerikiečių ir britų karinę operaciją Irake, kontroliuoti vieną iš keturių sektorių, į kuriuos JAV ketina laikinai padalyti Iraką. Buvo skelbiama, kad Lenkija pasiūš į Iraką per pusanro tūkstančio kariškių bei civilių zonos administratorių. Tačiau netikėtai Lenkijos užsienio reikalų ministras V. Cimoševičius pareiškė, kad lenkų taikdaryų pajėgos vyks į Iraką tik tai tokiu atveju, jeigu tarptautiniai taikdariai bus Irake po Jungtinių Tautų vėliava. Toks pasiūlymas gana suglumino Vašingtoną, kuris tikėjosi, kad Lenkija kartu su kitomis draugiškomis Amerikai šalimis garantuos saugumą Irake. Vašingtono pozicija taikdaryškų pajėgų Irake dislokavimo klausimu pakankamai aiški. JAV siekia iki minimumo sumažinti Jungtinių Tautų įtaką Irake. Tai ir suprantama. Juk dvi JT Saugumo Tarybos narės – Prancūzija ir Rusija, pasisakiusios prieš karą Irake, ir dabar bet kada gali blokuoti sprendimus dėl pokarinio Irako ateities. JAV politikų ir politologų nuomone, Jungtinės Valstijos gali apsieiti ir be JT “palaiminimo”. Kai kurių iš jų teigimu, taip pat ir be Lenkijos, pradėjusios žaisti keistus žaidimus. Turima galvoje Lenkijos pasiūlymas, jog kartu su lenkų taikdariais padėti Irake kontroliuoti Vokietijos ir Danijos pajėgos. Tačiau JAV nesikreipė tuo klausimu nei į Berlyną, nei į Kopenhagą. Antra vertus, Vokietijos gynybos ministras Peteris Štrukas pareiškė, jog Vokietija vargu ar sutiktų su tokiu pasiūlymu, jeigu jį ir gautų. Jo žodžiais, Vokietija pasirengusi padėti Irako atstatymui, tačiau neketina ten dislokuoti savo kariškių. Lenkijos poziciją irgi galima suprasti. Varšuva nori neužpykdyti Paryžiaus ir Berlyno, ypač stojimo į ES išvakarėse. Ir taip jau Prancūzijos ir Vokietijos vadovai vadina Lenkiją išsišokėle, norinčia tapti Jungtinių Valstijų pagrindiniu ramsčiu Europoje. Todėl Lenkijos užsienio reikalų ministro V. Cimoševičiaus pareiškimas dėl JT vaidmens pokariniame Irake gali sukelti neigiamą reakciją Vašingtone ir jis gali nuspręsti, jog atsisako tokių kaprizingų, keliančių įvairias

papildomas sąlygas padėjų pagalba. Tuo labiau kad JAV, kaip teigė Lenkijos gynybos ministras Ježis Smaidzinskis, apsiėmė finansuoti Lenkijos karinį kontingentą, kuris gali būti pasiūstas į Iraką.

Dar daugiau, Jungtinėms Valstijoms visiškai nepriimtinas Lenkijos siūlymas, kad Prancūzijai, Vokietijai ir net Rusijai būtų skirtas atitinkamas vaidmuo atstatant Iraką ir jį administruojant. Tokie Varšuvos pareiškimai rodo, jog Lenkija pati išsigando savo reikštų simpatijų Amerikai ir pritarimo karinei operacijai Irake.

Tiktai vargu ar Lenkija stengdamasi neužrūstinti Prancūzijos ir Vokietijos pasirinko teisingą ir naudingą kortą. Žaidžiant tokius politinius žaidimus – “ir jums, ir mums” – galima ir skaudžiai apsirikti. Tuo labiau kad Paryžius ir Berlynas, didžiausio karo Irake priešininkai, jau aprimo ir ima ieškoti bendradarbiavimo taškų su Jungtinėmis Valstijomis. Antra vertus, JAV besitęsiant tokiems politiniams žaidimams gali nuspręsti veikti vienos pokariniame Irake. Kaip pareiškė žinomas politologas JAV Leksingtono instituto ekspertas Danielis Huras, Amerika gal ir sutiktų su pasiūlymu, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba parengtų kokį nors Irako atstatymo projektą, bet tik su sąlyga, jeigu tam projektui būtų pritarta per kelėtą dienų, o ne vilkinant tokią sprendimą mėnesius. “Taigi yra apie ką pagalvoti visiems Amerikos padėjėjams, įskaitant lenkus”, – pabrėžė D. Huras.

Aišku viena: Irako katilas tebeverda. Ugnies tam katilui kurstyti papila ir buvusios Irako opozicijos lyderiai, galimi naujosios pokarinio Irako vyriausybės nariai. Štai Irako judėjimo “Nacionalinė santarvė” lyderis Ijadas Alavi pareiškė, jog visos sutartys, kurias sudarė Sadamo Huseino režimas su Rusija, nebegalioja. Manoma, kad Irakas pagal tas Huseino pasirašytas sutartis skolingas Rusijai apie 12 milijardų dolerių. I. Alavi taip pat pažymėjo, kad būsimoji Irako vyriausybė palaikys draugiškus santykius pirmiausia su tomis valstybėmis, kurios padėjo nuversti Huseino režimą ir išlaisvino Iraką. Jis atkreipė dėmesį, jog su kitomis valstybėmis Irako santykiai bus gana problemiški. Tarp tokių valstybių I. Alavi pirmiausia paminėjo Prancūziją ir Baltarusiją.

Los Andželo lietuvių fronto bičiulių 2003 m. politinių studijų išvados

Sausio 25-26 d. vyko 36-asis politinių studijų savaitgalis. Studijų tema – “2002 metų įvykiai Lietuvoje ir kas toliau?”

Sausio 25 d. pagrindinę paskaitą “Lietuva pakviesta į NATO ir ES. Kas toliau?” skaitė LR ambasadorius Amerikoje Vygaudas Ušackas, moderavo adv. Žibutė Brinkienė. Sausio 26 d. – dr. Algirdas Kanauka “Nuolatinis tautos atsinaujinimas besikeičiančių 21-ojo amžiaus vertybių sukuryje”, moderatorius – Vytautas Vidugiris, “Valstiečių laikraščio” politinio skyriaus apžvalgininkė iš Vilniaus Lina Pečeliūnienė – “2002 metų rinkimai ir ką žada ateitis, arba šunkelio žavesys”, moderavo Linas Kojelis. Pasisakymų “Mano asmeninė atsakomybė Lietuvai ir lietuvybei” dalyviai: lituanistinės mokyklos vedėja Marytė Sandanavičiūtė-Njusun ir naujieji “trečiosios bangos” imigrantai – lituanistinės mokyklos mokytoja Laima Gajauskienė, gydytojas Rimtas Marcinkevičius ir Artūras Česna, vadovė Violeta Gedgaidienė. Svarstybų “Išsivija ir jos vaidmuo Lietuvoje išgyvendinant melą” dalyviai – Liuda Avižonienė, Linas Kojelis ir Algis Žemaitaitis, vadovas Juozas Kojelis.

Suderinus paskaitininkų tezes, svarstybų-pasisakymų dalyvių pareikštas mintis ir pateiktus argumentus bei auditorijos nuomones, padarytos tokios išvados:

1. Lietuvos siekiai tapti NATO ir ES nare pildosi pačios Lietuvos ryžto, nuoseklių politinių, ekonominių ir karinių reformų dėka, dėl JAV prielankumo ir užsienio lietuvių pastangų praeityje atkurti, o dabar – įtvirtinti valstybinę nepriklausomybę.

2. Jeigu Lietuva netolimoje ateityje taps pilnateise NATO ir ES nare, užsienio lie-

Politiinių studijų savaitgalio išvadų komisijos pirm., Los Andželo lietuvių fronto bičiulių pirm., inžinierius V. Vidugiris Juozo Pupiaus nuotr.

tuvių pareigos Tėvynei nebus pasibaigusios. 1944-1990 m. patriotinė išsivija nesiblašė, nes ją vienijo pagrindinis rezistencijos tikslas – atkurti valstybinę Lietuvos nepriklausomybę, o dabar siekiant atkurtą nepriklausomybę įtvirtinti turėtų burtis apie Lietuvos diplomatinę tarnybą ir kaip pilnateisiai nariai dalyvauti Lietuvos politinių partijų bei profesinių ir visuomeninių organizacijų veikloje.

Santykiai su JAV turi išlikti svarbiausiu Lietuvos užsienio politikos akcentu.

3. Faktą, kad naujuoju Lietuvos Prezidentu išrinktas Rolandas Paksas, o ne perrinktas Valdas Adamkus, vertinti kaip normalų demokratinės valstybės politinį procesą. Po rinkimų išrinktojo Prezidento apyskaitose yra likę neatsakytų klausimų, kurių pro pirštus praleisti nereikėtų, tačiau demokratija bus stiprinama ne populistiniu

oponavimu išrinktajam Prezidentui, o konstruktyviu bendravimu ir atsakinga kritika.

4. Globalizacija kelia ypatingus uždavinius Lietuvos švietimui ir jaunimo auklėjimui. Mokyklose stiprintinas tautinis auklėjimas, kad kosmopolitizmas neišstumtų tautinių vertybių.

5. Visose Lietuvos gyvenimo srityse, ypač ūkio sektoriuje, vyksta “pilietinis karas” tarp vakarietiškosios etikos, kur stengiamasi valstybinius ir privačius interesus išskirti, ir rytietiškosios, kur tie interesai suplakami. Laimėjus rytietiškajai etikai, Rytų kaimynas užvaldytų energetiką – Lietuvos ūkio pažangos pagrindą ir iškovota nepriklausomybė būtų pavojingai apribota.

Rytietiškosios etikos pavojus galėtų išryškinti ir išviešinti įkurtas Strateginės politikos institutas. Išsivija pagalba kuriant tokį institutą ir plėtojant jo veiklą neabejotinai būtų svarbi.

6. Lietuvių Chartos įpareigojimai “darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu padėti išlaikyti nepriklausomą Lietuvos valstybę” užsienio lietuvius tebesaisto. Pagalba turtu Lietuvoje nesunkiai priimama. Per dešimtmečius sukauptą turtą Lietuvių ir Tautos fondai skirsto atsižvelgdami į prašančiųjų pateiktus argumentus.

Išsivijai atstovaujanti Pasaulio lietuvių bendruomenė turėtų sukurti kompetentingų išsivijų komisiją kai kuriems Lietuvos gyvenimo sektoriams stebėti ir reikalui esant kurti savo projektus padedant jų vykdymą finansuoti ir Lietuvių, ir Tautos fondams.

Išvadų komisijos pirm.
Vytautas VIDUGIRIS

Nariai:

Juozas KOJELIS

Juozas PUPIUS

Žibutė BRINKIENĖ

Sekmadienį reikia švęsti

Kai kovo 11 d. visi švenčia valstybinę šventę, Kauno Laisvės alėjoje esančios kai kurios parduotuvės dirba. Šv. Velykų antrą dieną – taip pat dirba. Lietuva – krikščioniškas kraštas, tad kodėl nepaisoma 10 Dievo įsakymų? Juk vienas iš jų liepia sekmadienį švęsti...

Sovietų valdžios metais, nors buvome okupuoti, sek-

madieniais nedirbo visi. O dabar, kai esame nepriklausomi, esant lietuviškam “bosui” parduotuvės šeiminiuku, žmonės turi vergauti. Turi kasdien dirbti ne tik po 10 val. ir daugiau, bet ir per valstybines šventes ir sekmadieniais. Ir dar taip įsigudrino lietuviškas nepasotinamas “bosas” išnaudoti savo darbuotojus, kad priverčia dirbti jiems

nepriklausančius darbus, pavyzdžiui, po darbo valandų dar dirbti ir valytojais.

Darbo inspekcijai reikėtų deramai atlikti savo darbą ir pasidomėti, kaip užmokama už du atliktus darbus. Be to, kaip mokama už darbą sekmadieniais ir per valstybines šventes.

Alfредas BUTVILAS

Replika

Meilė Lietuvai

(atkelta iš 1 psl.)

Tėvelis vienas iškasė katombas, patalpas spaustuvei, leidyklai, išbetonavo. Iš šiltnamio po slankiojančiu baseinu įrengė slaptą įėjimą. Į namus parsivežė ir savos gamybos detales (dažnai ir toną sveriančias), kranais nuleido į požemines patalpas, sumontavo spausdinimo mašinas, parūpino įvairių detalių.

1980 m. pagrindinė spaustuvė ir leidykla išleido pirmąją knygėlę – vyskupo K.Paltaroko "Tikybos pirmamokslį", kuris sulaukė 11 laidų ir buvo išplatintas 32 tūkst. egzempliorių tiražu. Maldaknygė "Garbė tau, viešpatie" spausdinta 32 kartus ir išplatinta 55 tūkst. egzempliorių tiražu. Čia dienos šviesą išvydo J.Urbšio prisiminimai, A.Damušio studija apie genocidą Lietuvoje, poetų K.Genio, J.Gražulio ir kt. veizijos rinkiniai ir daugelis kitų knygų bei atsišaukimų. Visas tas knygeles Andziulis giliai po žeme po raidele rankomis surinko, išspausdino. O bendražygis J.Bacevičius išspausdintus lapus sulankstė, subrošiūravo, susiuvo, įrišo ir platino po okupuotą Lietuvą. Jam talkino žmona Adelė.

Gerai užslaptintos pagrindinės "ab" spaustuvės nesuskė 10 metų.

Šventės dalyviai, apžiūrėję pagrindinę spaustuvę, leidyklą, pagrindžio leidinių ekspoziciją, pasigrožėję nuostabia sodybos aplinka: žydinčia magnolija, vešliais rododendrais, gėlynais, susėdo sodybos šlaite, renginiams skirtoje aikštelėje. Renginio dalyvius ir svečius pasveikino pagrindinės "ab" spaustuvės įkūrėjas Vytautas Andziulis. Jis papasakojo apie sunkų, pavojingą darbą, leidinių platinimą. Kai nebebu-

Šį pasakojimą užrašiau remdamasi Ukmergės r., Lyduokių seniūnijoje, Virkščių kaime, gyvenančio Laisvės kovų dalyvio Petro Baniulio prisiminimais ir Lietuvos ypatingojo archyvo medžiaga.

Lyduokių miško prieigose 1944 m. spalio 1 d. buvo nužudyti keturi Laisvės kovų dalyviai: Juozas Baniulis, Rapolas Jakutis, Serapis Leiga ir Mykolas Sarulis. Du – Mykolas Dapkus ir Petras Baniulis – sužeisti. Tai buvo bene pirmosios okupacinei valdžiai pasipriešinsiuųjų aukos.

Partizanų būriai tada dar tik kūrėsi. Partizanų vadas Alfonsas Morkūnas-Plienas

vo kam rašyti, tai abu su a.a. Juozu Bacevičiumi rašė Lietuvos istoriją, ją platino... Apgailestavo, kad jo bendražygis nors ir sulaukė Lietuvos laisvės, deja, mirė neišgirdęs šiltesnio žodžio iš valdžios ir žmonių, kuriems leidinius nešė.

Apie sudėtingą spaudos draudimo laikotarpį, knygnešius, "Aušrą", varpininkų veiklą ir "Varpą", apie kovą už nepriklausomybę kalbėjo Knygnešio draugijos Kauno sk. pirm. Kazys Blaževičius. Jis prisiminė tuos, kurie paaukojo savo gyvybes dėl mūsų tautos laisvės. Mes privalome išsaugoti laisvę, šventą kovų atminimą, sergėti savo kalbą, raštiją, gerbti ir vertinti knygą.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga Birutė ir Vytautą Andziulius sveikino, jiems už pasiaukojamą darbą dėkojo Kauno r. savivaldybės, politinių kalinių ir tremtinių, Lietuvos vyresn. varpininkų atstovai.

Koncertavo ansamblis "Blezdinga".

Džiugu, kad gausiai renginy dalyvavo jaunimas: Čekiškės vid. mokyklos mokiniai ir mokytojai, Kauno Stasio Lozoraičio, Salomėjos Nėries vid. mokyklų kudirkaičiai, jauni pedagogai. Mums visiems renginys paliko neišdildomą įspūdį. Pamatėme, ką gali padaryti vieno žmogaus darbščios rankos talkinant artimiesiems. Sužavėjo Vytauto Andziulio nepaprastas darbštumas, kuklumas, neaprepiama meilė Lietuvai, žmonėms, šeimai, gyvenimui, medžiams, gėlėms...

Birutė ir Vytautas Andziuliai nusipelnė visų žmonių, kurie aplankė jų gyvenimu ir rankomis sukurtą muziejų, pagarbos.

tąsyk slapstėsi Paškonyse, pas Gaižučius. Šioje šeimoje dažnai lankydavosi Juozas Baniulis. A.Morkūnas-Plienas suformavo dvylikos narių būrį, vadu paskyrė Juozą Baniulį. Dalis vyrų priesaiką priėmė Morkūno-Plieno namuose, kiti - Darapolio miške. Gaila, kad šis būrys gyvavo labai trumpai - nuo rugpjūčio iki spalio 1 dienos.

Kartą būrys gavo vado įsakymą Darapolio miške atlikti užduotį. Tačiau vadas žinojo, jog NKVD kariai apsupo Narušio sodybą, esančią pamiškėje, tikėdamiesi sulaukti Narušienės brolių Ališauskų. Žinodami apie

Kovų keliais į Dzūkiją

Iš Barčių į Kaniavą bėgome šlapi kaip viščiukai, kai pasakė, jog mūsų vyrai 1944 m. gegužės 7 d. 8 valandą...

- O mes iš Zervynų bėgome. Nespėjome. Mūšis jau buvo pasibaigęs. Radom dvylika vyrų, suguldytų daržinėje.

- Po to Varėnos bažnyčios šventoriuje visi dvylika buvo suguldyti, Lietuvos Trispalvė apdengti.

- Aš savo bendrapavardžio karstą nešiau. Kaip dabar atsimenu. Keistas jausmas užliejo... Pažiūriu į korTELę - Giedraitis. Vardo neat-simenu.

Jau žmonės ruošėsi į bažnyčią, kai Kazimieras Giedraitis pasibeldė į Latvių duris. Antanas Ambrazevičius, Justinas Garšva, Steponas Taškus, Pranciškus Samaitis susitiko su Kaniavos kaimo žmonėmis, aptarė kitų metų svarbą, padėjo gėlių žuvusiems bendražygiams, pasi-meldė už juos.

Kitas svarbus kelionės tikslas - nuvykus į Zervynas surasti, kur buvo dislokuota IV kuopa, ir išsiaiškinti, ar yra gyvas dar nors vienas tų metų liudininkas.

Nuostabi Dzūkijos gamta

seniūnas). Name, kuriame buvo įsikūrusi IV kuopa, dabar gyvena jo giminaitė Bronė Cesnuliavičiūtė-Tamulevičienė.

Gražus susitikimas. Skaudūs prisiminimai. Atsisveikindami vyrai glėbesčiavosi ir ilgai spaudė vienas kitam rankas. Pasižadėjo, jei leis Dievulis, po metų vėl grįžti.

Vietinės rinktinės Kauno sk. nariai jau ramūs galėjo važiuoti į namus, bet Steponas Taškus dar pakvietė aplankyti partizanų kapus Liškiauvoje ir visi nedvejodami sutiko.

Kaniavos k., Varėnos r., prie paminklo žuvusiems Lietuvos kariams

Taip šnekučiuodamiesi žili Lietuvos vietinės rinktinės Kauno sk. vyrai gegužės 11 d. skubėjo į Kaniavą (Varėnos r.). Reikėjo susitikti su Marija Svetlavičiūte-Latvienne, kurios namuose kadaise buvo įsikūręs štabas, o daržinėje buvo suguldyti visi dvylika vyrų. Tuomet ji, šešiolikmetė mergina, nuprausė visus žuvusiuosius ir palydėjo į paskutinę kelionę. Kitų metų gegužės 7 d. bus lygiai šešiasdešimt metų nuo tų įvykių. Paminklas jau pastatytas, žuvusiųjų pavardės iškaltos juodo granito plokštėje. Vardai išdilo iš atminties, bet veidai - ne.

svetingai priėmė kauniečius: čiurleno gražuolė Ūla, žydėjo ievos, nesustodamos skaičiavo metus gegutės. Prie trijų milžinų kryžių, pačiame Zervynų kaimo viduryje, sutikome Petrą Makselį (g. 1914 12 15). Jis yra vienintelis to kaimo ilgaamžis vyras.

- Po Kaniavos mūšio tapo ramiau ir Zervynose. Žuvo mūsiškiai, bet lenkų prikrovė kelis vežimus, - pradėjo pasakojimą devyniasdešimtmetis Petras. Jo kieme buvo plechavičiukų virtuvė. Šalia - jo uošvio, Juozo Čenuliavičiaus, Zervynų šaltišiaus, namas (šaltišius dzūkų tar-mė -

Pilna Lietuva karių kapų, žuvusių už mūsų laisvę. Jauni jie buvo, gyventi norėjo, šeimas kurti svajojo, tačiau nedvejodami, o gal... labai bijodami žuvo... Sako, kad nėra žmogaus, kuris nebijo-tų mirti. Tik baimė įveikia ne visi vienodai. Todėl ir lenkiu galvą prieš tuos didvyrius, kurie žemėje guli, ir prieš tuos, kuriems likimas dosnesnis buvo - leido, praėjus baisius išbandymus lageriuose, grįžti čia ir uždegti žvakelės, papasakoti tai, ką nusinėšė jų bendražygiai į kapus.

Ilona VITKAUSKIENĖ
Autorės nuotr.

Pirmosios aukos

pasalą Ališauskai į sodybą tąkart neatvyko. Dėl to Plieno būrio niekas neįspėjo, todėl užduotis nebuvo vykdoma.

Vyrai nieko blogo neįtar-dami ir negavę atski-ro įsaky-mo pasiryžo Darapolio miške užduotį įvykdyti. Nu-vykę į vietą ir surentę iš nen-drių palapinę pernakvojo. Rytą susikūrė laužą. NKVD'istams tik tiek tereikėjo. Jie pastebėjo iš miško vinguriuojantį dūmelį ir puolė kaip vilkai grobį. Žuvo ketu-ri partizanai - net ginklo nesuspėjo pakelti. Jauniausias jų - Petras Baniulis peršoko per į jį nusitaikiusių kareivį. Šiam net automatą iš rankų

iškrito. Tačiau kitas kareivis jį sužeidė į šoną. Paplūdęs kraujuose, leisgyvis vargais negalais pasiekė brolio Mykolo namus. Brolis Juozas jau buvo palaidotas. Petrą slaugė ir prižiūrėjo Juozo našlė Kazimiera. Petras iš ligos pata-lo išsikapstė, tačiau į būrį ne-begrįžo. Mykolas Dapkus taip pat pasveiko, vėliau gavo do-kumentus ir laimingai nugyve-no jam skirtą gyvenimą.

Tais neramiais laikais nelengva buvo parsigabenti žu-vusiųjų kūnus. Tai padarė kaimo moterys. Parsivežti žuvusiųjų vyko Teofilė Dap-kienė, Monika Gražienė ir Kazimiera Baniulienė. Su-

guldė visus keturis vyrus į ra-tus ir grįžo į kaimą. Po to vi-sų kūnus išvežiojo į namus. Ten jie buvo pašarvoti. Jų karstus priglaudė Lyduokių kapinės, visi suguldyti greta vienas kito. Jų garbei parapijos klebonas Jonas Burneika pasakė kalbą ir paaiškino, kad partizanai turi būti laido-jami vienoje eilėje.

Budri čekistų akis sekė kiekvieną kunigo judesį, fik-savo kiekvieną žodį. Tai ir buvo, ko gero, pretekstas okupacinei valdžiai atsikra-tyti klebonu. Jį ištrėmė į Sibi-rą, iš ten jis nebesugrįžo.

Dabar žuvusių Laisvės kovotojų atminimui Darapo-lio miške rymo kryžius.

Albina NAVICKIENĖ

Jaunystę pašventęs tautai

Kazimieras Bauba gimė 1908 m. gruodžio 26 d. Naujojoje Vilnioje, geležinkelio revizoriaus šeimoje. Mokėsi Pilviškių progimnazijoje. Vykdydamas tėvo valią įstojo į Gižų (Vilkaviškio) kunigų seminariją. Čia susipažino su būsimuoju filosofu Antanu Maceina. 1930 m. K. Bauba pradėjo studijuoti Vytauto Didžiojo universitete, Teologijos ir filosofijos fakultete. Mokydamasis universitete mokytojo Kretingos pranciškonų ir Kauno jėzuitų gimnazijoje. Universitetą baigė 1937 m.

K. Bauba nepriklausė jokiai partijai, buvo tolerantiškas. 1940 m. gegužę pradėjo redaguoti žurnalą "Židinys", tačiau bolševikai tais pačiais metais jį uždraudė. Jėzuitų gimnaziją reformavus į 9-ąją vidurinę mokyklą, K. Bauba joje liko mokytojauti. Vokiečių okupacijos metais tapo buvusios gimnazijos direktoriumi, redagavo pogrindžio laikraštį "Į laisvę". Daug rašė į rezistencinę spaudą. Dar būdamas VDU studentas priklausė ateitininkų literatų organizacijai "Šatrija", redagavo moksleivių žurnalą "Ateitis". Spausdino publicistinius ir ideologinius straipsnius, feljtonus "Ryte", "Pavasaryje", "Panevėžio balse", "Ateityje", "Ateities spinduliuose". Kartais pasirašydavo Kadugio slapyvardžiu.

Dėstydamas lotynų kalbą Kretingos pranciškonų gimnazijoje, dirbo pranciškonų leidžiamų žurnalų redakcijoje, visuomenei skaitė paskaitas. Savo aktyvia veikla pelnė žmonių simpatijas ir pasitikėjimą, jaunimui skiepijo

Kazimieras Bauba

Tėvynės meilę, lietuviybę, pasididžiavimą garbinga Lietuvos praeitimi. Jis ragino priešintis bet kokiai priespaudai.

Nuo jaunystės dienų bičiuliavosi du Lietuvos kultūrininkai - Kazys Bauba ir Antanas Maceina. Studijuodami Vytauto Didžiojo universitete jie dalijosi džiaugsmiais ir rūpesčiais, o ne kartą ir kukliomis pajamomis.

1935 m. Kazys vedė bendrakursę Eleną Litvinaitę. Kukliose vestuvėse liudininkai buvo Antanas Maceina ir Adelė Dirsytė. Netrukus Kazys susidraugavo su žymiausiais Kauno intelektualais. Jo bute dažnai lankėsi Antanas Maceina ir Zenonas Ivinskis, Ignas Skrupskelis ir Stasys Yla, Jonas Grinius bei kiti. Jis savo paprastumu ir intelekto šviesa traukė įvairiausio amžiaus bei išsilavinimo žmones. Nacių okupacijos metais buvo perspėtas dėl gresiančio pavojaus ir galimo suėmimo, tačiau Kazys atsikalbinėdavo naiviai, tarsi vaikas: juk yra

žymesnių vadų ir organizatorių, o jis - tik paprastas pedagogas, eilinis mokyklos direktorius.

Šeima gyveno Kaune, Prūsų gatvėje. Augo du vaikai - dukrelė Delija, gimusi 1940 m., ir sūnelis Vitalis, gimęs 1942 m.

Tą lemtingą rytą žmona Elena buvo išsivežusi vaikus pasivėžinti, o Kazys ketino paskaldyti malkų. Grįžusi į namus vyro jau nerado. Iš kaimynų sužinojo, kad Kazys Bauba suimtas. Gegužės 22-ąją, savo vardinių dieną, Baubienė iš vyro laukė sveikinimo atviruko, bet, deja... Po dviejų dienų laiškinkas gražino jos vyrui rašytą laišką. Ant voko buvo užrašyta, kad adresatas miręs. Kitą dieną Elena nuėjo į gestapą. Iš suvokietėjusio Klaipėdos lietuvių Preikšto išgirdo, kad K. Bauba mirė.

Yra žinoma, kad 1943 m. gegužės 14 d. Štuthofio koncentracijos stovykloje K. Baubą užmušė prižiūrėtojas (rusas). Kūnas krematoriume sudegintas. Elenai užuojautą pareiškė laikinosios Vyriausybės pirmininkas J. Ambrazevičius, kunigas S. Yla. Vienintelis K. Baubos paminėjimas buvo surengtas Kauno jėzuitų namų koplyčioje. Jame dalyvavo abiturientai.

Yra žmonių, kurie kaip žvaigždės sužiba skaisčia šviesa. Nors ir greit užgęsta, tačiau palieka pėdsakus juos pažinojusiųjų širdyse. Toks žmogus buvo ir Kazys Bauba.

Imantas KALĖJAS

Nuotr. iš asmeninio I. Kalėjos albumo

Istorijos puslapius praskleidus

Vincas Štrimas gimė 1921 m. Šakių aps., Barzdų valsč., Vėdarų kaime. Prieš karą baigė Kauno jėzuitų gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą. Svajojo tapti inžinieriumi. Deja, 1944 m. vokiečių okupacinė valdžia universitetą uždarė. V. Štrimas grįžo pas tėvus ir dirbo ūkyje.

Sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą teko apsispręsti - ar eiti į sovietų armiją, ar pasitraukti į mišką ir ginti tėvynę. Pasirinko laisvės kovotojo kelią. Nuo 1944 m. V. Štrimas - Šturmas - Tauro apyg.

(keliamą į 7 psl.)

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą

asmenų, 1941 06 25 nužudytų Rainiuose, kuriems LGGRTC gen. direktorės įsakymu 2002 10 09 Nr. 121 pripažintas laisvės kovų dalyvio statusas po mirties

Pabaiga. Pradžia Nr. 19

21. **Mikas Lengvinas** (Lengvenis; g. 1913 m. Girininkų k., Kretingos aps.), Šaulių sąjungos ir "Jaunosios Lietuvos" narys. 1941 m. sausį viešai agitavo prieš rinkimus į SSRS AT. Kaltintas priklausymu šauliams, agitavimu neiti balsuoti. Statusas - kaip pasipr. akcijų dalyviui.

22. **Vitoldas Lileikis** (g. 1915 m. Telšių aps., Pavandenyje), Šaulių sąjungos ir "Jaunosios Lietuvos" narys. Kaltintas kaip aktyvus antisovietinės organizacijos dalyvis, verbavęs naujus narius, platino atsišaukimus. Statusas - kaip pogr. organ. nariui.

23. **Pranas Lukauskas** (g. 1909 m. Gerduvėnų k., Kretingos aps.), Tautininkų ir Šaulių sąjungų narys. Platino antisovietinius atsišaukimus. Kaltintas agitacija. Statusas - kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

24. **Liudas Malakauskas** (g. 1920 m. Telšių aps., Kontaučiuose), Šaulių sąjungos narys. Kaltintas buvęs Telšių antisovietinės organizacijos nariu. Spausdino ir platino atsišaukimus. Statusas - kaip pogr. organ. nariui.

25. **Petras Maskolenka** (g. 1907 m., gyv. Telšiuose). Kaltintas ginklų laikymu ir antisovietine veikla. Statusas - kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

26. **Jonas Milius** (g. 1903 m., Plungėje). Šaulių sąjungos narys. Kaltintas iškėlęs Trispalvę Vasario 16-osios išvakarėse. Statusas - kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

27. **Motiejus Norvaišas** (g. 1907 m., gyv. Pleinių k., Telšių aps.). Kaltintas antisovietine agitacija prieš rinkimus į SSRS AT. Statusas - kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

28. **Liudvikas Pakalniškis** (g. 1910 m. Jodėnų k., Telšių aps.), Šaulių sąjungos narys. Su broliais Antanavičiais platino atsišaukimus prieš bolševikus, rinko ir slėpė ginklus. Statusas - kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

29. **Zigmas Parafionavičius**. Kaltintas turėjęs ginklų ir veikęs prieš sovietų valdžią. Statusas - kaip asmeniui, dalyvavusiam kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

Primename: LR valstybės paramos žuvusių pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijoms dalyvių šeimoms įstatymas (1998 10 06 Nr. VIII-871) nustato: laisvės kovų dalyvių, žuvusių suėmimo metu, nužudytų ar mirusių tardymo metu iki teismo, šeimų nariams išmokėti vienkartinę pašalpą. Išmokos mokamos iki 2003 12 31. Teirautis tel. (8-5) 2314157.

Komisijos pirm. E.R. STANCIKAS

Susiėjo likimo broliai

Gegužės mėn. sueina skaudi sukaktis - 55-osios trėmimo metinės

Daug prarasta, daug iškentėta, sudaužyti likimai grįžusių, o kiek negrįžusių... Aš irgi buvau visų tų žiaurumų liudininkė. Bet, ačiū Dievui, grįžo, nors ne visi, mano artimieji. Tačiau gyvenimas tęsiasi. Ir tie, kurie Viešpaties valia grįžo iš GULAG'ų, iš tremties, ir tie, kurie į pasaulį atėjo sugrįžusių buvusių politinių kalinių ar tremtinių šeimose - visi laukia šiltų susitikimų...

Balandžio 26 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jonišio sk. tarybos pirm. Julius Lukas pasveikino visus atvykusius į tradicinį susitikimą. Jonišio r. meras E. Grigaliūnas palinkėjo sveikatos, išsver-

mės. Svečias iš Šiaulių apgailėstavo, kad jau mažėja mūsų gretos ir paragino dalyvauti kartu su jaunąja karta, su atžalomis.

Susitikime skambėjo ilgesingos anų metų dainos, linksmi kapelos garsai ir "Šarmos" moterų dainos.

Džiaugiuosi, kad LPKTS Jonišio skyriui vadovauja gerb. Julius Lukas. Jo dėka aš jau trejus metus dalyvauju Laisvės kovų dalyvių sąskrydyje, Ariogaloje, dainų šventėse.

Nuoširdžiai jam dėkoju ir linkiu sveikatos bei energijos vadovaujant Jonišio skyriaus tarybai.

**Stanislava
KAIKARIENĖ**

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Jadvyga Markaitienė 1934-2003

Gimė Kaune. Įgijo vidurinį išsilavinimą. Ištėkėjo už Algimanto Markaičio - Lietuvos partizano. Dirbo "Drobės" fabrike iki pensijos. Nuo 1996 m. - LPKP narė, o šiai suskilus 2001 m. tapo LKDP politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekcijos nare.

Palaidota Panemunės kapinėse. Užjaučiame artimuosius.

Vytautas Svirnelis 1934-2003

Gimė ir augo Bugonių k., Alytaus r., ūkininko šeimoje. Šeima padėjo partizanams, todėl 1946 m. visi ištremti. Į Lietuvą sugrįžo 1958 m. Vedė, apsigyveno Alytuje, dirbo "Snaigės" gamykloje. Nuo 1991 m. - LPKTS Alytaus sk. narys, dvi kadencijas - skyriaus tarybos narys, dainavo chore.

Palaidotas I Alytaus kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Marijoną ir dvi dukras.

LPKTS Alytaus skyrius

Istorijos puslapius praskleidus

(atkelta iš 6 psl.)

Stirnos rinktinės partizanas. Nors ne kartą buvo sužeistas, jam vis pavykdavo išsigelbėti. 1948 04 28 Šakių aps., Barzdų valsč., Kulčikų k., Šturmas ir Aleksandras Grybinas-Faustas pateko į pasalą. Šturmas buvo sužeistas į kojas. Nelikus vilčių išsigelbėti susisprogdino.

Po mirties apdovanotas 2 laipsnio Laisvės kovos

kryžiumi su kardais, o 1998 05 19 LR Prezidento dekretu V.Štrimui-Šturmui suteiktas Vyčio kryžiaus 2 laipsnio ordinas, 2003 m. - teisinis kario savanorio statusas.

Nuo tos lemtingos 1948-ųjų metų dienos praėjo 55 metai. Balandžio 26 d. už partizaną V.Štrimą-Šturmą LPKTS Šakių sk. iniciatyva Barzdų bažnyčioje buvo aukoja-

mos šv. Mišios. Po šv. Mišių į Barzdų kapines nulenkti galvų Lietuvos sūniui atvyko partizano artimieji, buvę politiniai kaliniai, tremtiniai. Kalbėjo V.Štrimo brolis, Marijampolės aukų muziejaus direktorė A.Vilutienė, šauliai.

Laima TAMAŠAUSKIENĖ
LPKTS Šakių sk.
pirmininkė

Ataskaitinė konferencija Anykščiuose

Balandžio 26 d. įvyko LPKTS Anykščių sk. ataskaitinė konferencija. Pirmininkė Prima Petrylienė supažindino konferencijos dalyvius su praėjusiais metais nuveiktais darbais, kryžių įžymesnėse partizanų mūšių ir žūties vietose statymo renginiais.

Pirmininkės Primos Petrylienės iniciatyva suorganizuoti susitikimai su jaunuimu, mokykloje įvyko isto-

rijos viktorina. Moksleiviai gerai išmano pokario partizanų ir disidentų judėjimo istoriją.

Taip pat buvo pateikti artimiausi ateities planai, kokiose vietose dar reikia pastatyti atminimo paminklus, kad būsimosios kartos prisimintų didvyriškas savo senelių kovas už Lietuvos laisvę.

Buvo apsvarstytas klausimas dėl LPKTS jungimosi su TS (LK).

Šiuo klausimu ir dėl stojimo į Europos Sąjungą pasisakė LPKTS valdybos narys Algirdas Blažys, TS (LK) Anykščių sk. pirm. Sigitas Obelevičius.

Konferencijos dalyviai vieningai pritarė jungimuisi su TS (LK) siekiant, kad išliktų LPKTS savitumas, struktūra.

Janina CIBIENĖ

Skelbimai

Gegužės 22 d. 17 val. prie Petrašiūnų tremtinių memorialo, Kaune, kviečiame paminėti 1948 05 22 trėmimo 55-ąsias metines.

Gegužės 24 d. Radviliškio r., Minaičių k., buvusioje Miknių (dabar Petrėčių) sodyboje, bus šventinamas paminklas 1949 m. vasario mėn. vykusio visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimo atminimui. Sodyboje 1949 02 16 pasirašyta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos Deklaracija, išrinkta LLKS vadovybė.

11 val. šv. Mišios Grinkiškio bažnyčioje. 13-15 val. paminklo atidengimas ir šventinimas. 15-17 val. karaviška košė, arbata.

Gegužės 24 d. Buriat Mongolijos Zaigrajevo r. Čelano Baruno 1948 05 22 tremtiniai ir jų šeimų nariai kviečiami į susitikimą **Panevėžyje. 10.30 val.** renkamės Kristaus Karaliaus katedros šventoriuje. 11 val. šv. Mišios. Po to padėsime gėlių prie Kankinių paminklo.

Popietę pratęsimė Panevėžio M.Rinkevičaitės technologijos mokyklos valgyklos salėje (Aldonos g. 12) – vašinsimės atsivežtomis vaišėmis, dalysimės prisiminimais.

Galima pasirūpinti ir nakvynę tel. (8-45) 448357.

Gegužės 24 d. Utenoje įvyks 1948 m. gegužės 22 d. trėmimo 55-mečio minėjimas.

11 val. šv. Mišios Švč. Marijos Kankinių Karalienės Rytų Aukštaitijos krašto partizanų koplyčioje. 12 val. Utenos muzikos mokyklos salėje koncertas. Po jo – vašinsimės atsineštomis vaišėmis.

Kviečiame dalyvauti visus buvusius tremtinius, politinius kalinius, tremtyje gimusius.

Gegužės 24 d. Ukmergėje įvyks 1948 05 22 trėmimo į Igarką 55-mečio minėjimas. 11 val. Švč. Trejybės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios, po jų – susitikimas Ukmergės kultūros centre.

Kviečiame atvykti buvusius Igarkos tremtinius, jų vaikus ir vaikaičius.

Tremtiniai, gyvenę Buriatijoje ir dirbę Handagatajaus miškų ūkyje, Narino, Harakutulo ir Novoiljinsko gyvenvietėse, kviečiami į susitikimą, kuris įvyks gegužės 24 d. Plungėje.

12 val. šv. Mišios, 13.30 val. pokalbiai prie stalo.

Tel. pasiteirauti: (8-448) 53652, 53810, 53222.

Gegužės 25 d. (sekmadienį) 14 val. Šiaulių kultūros centre įvyks LPKTS Šiaulių skyriaus ataskaitinis rinkiminis susirinkimas.

Kviečiame dalyvauti visus skyriaus narius, ypač – gimusius tremtyje.

Gegužės 28 d. 17 val. LPKTS salėje (Kaunas, Laisvės al. 39, II a.) įvyks LPKTS Kauno skyriaus konferencija dėl partijų jungimosi. Vyks vardinis balsavimas.

Kviečiame dalyvauti.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Vilniaus karininkų ramovėje (Pamėnkalnio g. 13) įvyks Norilsko politinių kalinių sukilimo 50-ies metų jubiliejaus minėjimas.

Registracijos pradžia 10 val. Posėdžio pradžia 11 val. Vakaronė 16-19 val. Bus platinamas leidinys "Kelias į laisvę" apie Norilsko, Vorkutos, Kengyro sukilimus.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) 10 val. Garliavos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1948 m. trėmimo tremtinius. Ilgakiemio kultūros namuose – Irkutsko sr. Usoljės r. Taljano tremtinių susitikimas.

"Tremtynyje" Nr.19 (548) išspausdintas nekrologas yra Juozui PIEŽAI (1913-2003). Atsiprašome artimųjų.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Ona Beržinytė-Juškienė 1921-2003

Gimė Vaičių k., Šilalės r., Tauragės aps., daugiavaikėje ūkininkų šeimoje. Keturi broliai ir vieno brolio žmona buvo partizanai. Visi žuvo. Šeimą ištrėmė į Sibirą, o Ona trėmimo metu pabėgo. Ilgai slapstėsi. Ištekėjo, išaugino tris sūnus ir dukterį.

Palaidota Šilalės kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Šilalės skyrius

Ona Zubraitė-Dobilienė 1930-2003

Gimė ir augo Čižikų k., Alytaus r. 1946 02 18 ištrėmta į Sverdlovską r., Novaja Lialia. 1950 m. susituokė su tremtiniu, gimė du vaikai. Į Lietuvą sugrįžo 1957 m. Dirbo Kazlų Rūdos durpyne, vėliau – Simno tarybiniam ūkyje. Gimė dar du vaikai. Apsigyveno Alytuje. Nuo 1991 m. – LPKTS Alytaus sk. narė.

Palaidota I Alytaus kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir vaikus.

LPKTS Alytaus skyrius

Viktoras Balčiūnas 1926-2003

Gimė Kybartuose, tarnautojų šeimoje. 1941 06 14 su tėvais ir dviem broliais ištrėmtas į Altajaus kr., Bysko r. Tėvas įkalintas Irkutsko lageriuose. 1942 m. trėmė dar toliau – į Jakutijos šiaurę, Bisko Mis Bulun r. 1952 m. vedė tremtinę Izabelę. 1958 m. sugrįžo į Lietuvą, užaugino sūnų ir dukrą. Nuo 1960 m. apsigyveno Alytuje. Buvo LPKTS Alytaus sk. narys.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukrą, sūnų ir vaikaičius.

LPKTS Alytaus skyrius

Jonas Konstantinas Baginskas 1923-2003

Gimė Navickų k., Alytaus r., ūkininkų šeimoje. 1945 m. už patriotinę veiklą nuteistas 10 m. kalėti ir 5 m. tremties. Kalėjo Intos lageriuose. Vedė politinę kalinę. Į Lietuvą sugrįžo 1968 m. Užaugino sūnų. Buvo LPKTS Alytaus sk. narys.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir sūnų.

LPKTS Alytaus skyrius

Vytautas Mikalajūnas 1931-2003

Gimė ir gyveno Griežonių k., Ukmergės aps. Areštuotas 1948 m., nuteistas 25 m., kalėjo Magadane. Dirbo urano kasyklose. Po Stalino mirties paleistas kaip nepilnametis. Grįžęs į tėviškę nerado artimųjų – motina buvo mirusi, šeima ištrėmta (tėvas ir sesuo mirė Sibire), viena iš seserų slapstėsi. Apsigyveno pas pažįstamus žmones, o vėliau persikėlė į Kauną. Vedė, sulaukė dukters, trijų vaikaičių.

Palaidotas Raudondvario kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Anelė Sabaliauskienė 1912-2003

Gimė Rotulių k., Jurbarko valsč., Jurbarko r., ūkininkų šeimoje. 1951 m. ištrėmta į Krasnojarsko kr., Nazarovo r. Grįžo 1957 m. Palaidota Skirsnemunės kapinėse.

LPKTS Jurbarko skyrius

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMTINYS

2003 m. gegužės 15 d. Nr. 20 (549) Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Varpininkė Angelė SERVIENĖ

Meilė Lietuvai

Saulėtą gegužės 7 d. popietę gausus Kauno miesto ir rajono gyventojų būrys susirinko į Vytauto ir Birutės Andziulių sodybą, Salių kaime, netoli Kauno, paminėti Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos. Atvykusius svečius svetingai sutiko šeiminkai.

Šventė prasidėjo ekskursija į pagrindinę "ab" spaustuvę ir leidyklą. Šios spaustuvės ir leidyklos įkūrėjo

Vytauto Andziulio dukra Virginija Kveselienė nuvedė į giliai po namu įrengtą pagrindinę spaustuvę, leidyklą. Papasakojo, kaip rankomis buvo iškastos katakombos nuo šiltnamio iki patalpų spaustuvei ir leidyklai. Stebėjomės sumaniai įrengtu slaptu įėjimu. Sužinojome, kad jos tėvelis, įsigijęs spaustuvininko profesiją, dirbo Kauno "Spindulio", "Varpo", Kupiškio, Troškūnų spaustuve-

Apie spaudos draudimą ir reikšmę susirinkusiems kalbėjo Kazys Blaževičius, Knygnešio draugijos Kauno sk. pirmininkas Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Stebinanti, džiuginanti ir įpareigojanti sėkmė

Referendumo rezultatai stebina tėvynainių vieningu apsisprendimu sugrįžti į Europą. Lietuva, kaip ir 1990 metais, vėl pirmoji iš buvusių pavergtų tautų parodė pasauliui gyventojų valią ne mažiau lemtingu valstybės ateičiai momentu aiškiai pasakydama, kas mes esame ir ko siekiame. O nerimo būta daug. Prezidento rinkimų pamokos ir politikos analitikų prognozės rodė, kad referendumas gali ir neįvykti. Galime didžiuotis, kad lūžio momentais gebame susitelkti. Referendume dalyvavo 63 proc. sąrašuose esančių rinkėjų, o iš jų net 91 proc. balsavo "už". Sėkmę nulėmė bemaž visų Lietuvoje veikiančių politinių jėgų, valdžios institucijų ir svarbiausia, gyventojų aktyvumas kampanijoje. Taigi parodytas puikus pavyzdys mūsų kaimynams latviams,

estams, lenkams.

Referendumo eigą ir rezultatus detalčiai išanalizuos politikologai. Verta panagrinėti keletą nepopuliarių temų, apie kurias kalbėti politikologai dažniausiai burnų nepravaria.

Euroskeptikai paskutiniuosius porą mėnesių sutartinai peikė Europos Sąjungą ir gąsdino baisybėmis ir nelaimėmis, kurios neišvengiamai laukia nelaimėlių, kurie ten rengiasi patekti. Neteksime suvereniteto, išplis narkomanija, nutautėsime, užmiršime gimtąją kalbą, pusė šalies gyventojų išvažiuos ieškoti geresnio gyvenimo svetur ir dar tuzinas panašių blogybių. Svarių argumentų tokius teiginius paremti nesurasdavo, tačiau jausmingų šūkčiojimų ir emocingų tiradų buvo per akis.

(keliamą į 2 psl.)

Spaustuvės įkūrėjas Vytautas Andziulis (kairėje) su Juozu Armonaičiu

se. Jis ir bendramintis Juozas Bacevičius suprato, kad pagrindinė spauda – didelis ginklas. Iki nepriklausomybės atkūrimo okupuota Lietuva niekada nebuvo be pagrindyje spausdinto, už jos laisvę kovojančio žodžio. Todėl abu 1987 m. nutarė stačiam skardy, po Andziulių namu, statyti požeminius labirintus.

(keliamą į 5 psl.)

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Referendumo užkulisiai: nerimo ir laukimo valandos

Pirmadienį Nepriklausomybės aikštėje iškėlus Lietuvos ir Europos Sąjungos vėliavas bei sugrojus himnus pagaliau baigėsi nerimo, džiugavimo ir klegėjimo atmosfera Seime. Keletą naktų nemiegoję žmonės galėjo pailsėti, o kitą dieną prasidėjo įprastas šalies parlamento darbas.

Tautos valia dėl Lietuvos ateities pareikšta. Savaitgalį vykusiame referendume dėl šalies stojimo į ES dalyvavo 63,3 proc. rinkimų teisę turinčių piliečių - maždaug 1 mln. 665 tūkst. Referendumas laikomas įvykusiu, kai jame dalyvauja daugiau negu pusė rinkėjų. Iš viso Lietuvoje yra apie 2,6 mln. rinkėjų. Referendume už stojimą į ES pasisakė apie 90 proc. visų savo nuomonę išreiškusiųjų.

Štabe – ir buvę politiniai kaliniai

Seimas ruošėsi keletą savaitių prieš šį svarbų šalies momentą. Savaitgalį parlamento durys buvo atviros visiems – ne tik gausiems svečiams iš užsienio, bet ir Lietuvos piliečiams. Seimo vadovybė ir politinių partijų atstovai susirinko į specialų štabą, kuris privalėjo koordinuoti referendumo darbą. Iš Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos čia dirbo vilniečiai Gediminas Uogintas ir Aldona Jagelienė, vadovaujami sąjungos Vilniaus apskrities skyrių koordinatoriaus Petro Gvazdausko. Štabą aplankydavo ir politinių partijų lyderiai, tarp jų ir LPKTS pirmininkas P.Jakučionis.

(keliamą į 3 psl.)

Aktualijos

■ Vyriausioji rinkimų komisija atmetė euroskeptikų skundą dėl, jų manymu, padarytų pažeidimų referendumo dėl stojimo į Europos Sąjungą metu. Seimo pirmininkas A.Paulauskas teigia, kad euroskeptikai nesugeba susitaikyti su pralaimėjimu.

■ Kauniečių indėlis į referendumo dėl stojimo į ES pergalę labai svarus - balsavo beveik 69 proc. rinkėjų ir 94,98 proc. jų pasisakė už narystę ES.

■ Referendume dėl rinkimų sistemos pakeitimo iniciatoriai tikisi laiku surinkti 300 tūkst. šią iniciatyvą remiančių piliečių parašų.

■ Kardinolas Audrys Juozas Bačkis kviečia tikinčiuosius, geros valios žmones, vyriausybinės bei nevyriausybinės organizacijas paremti Vilniaus arkikatedros bazilikos restauravimo darbus.

■ Naujoji Sąjunga svarsto, kaip pasielgti su savo frakcijos Seime nariu V.Uspaskichu, kurio patikėtiniai referendumo dėl narystės Europos Sąjungoje metu rinko parašus dėl kito referendumo, kuriuo siekiama pakeisti rinkimų sistemą.

■ Seimas ratifikavo Lietuvos ir Europos Komisijos metinės Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (SAPARD) finansavimo sutartį. Pagal ją Lietuvai numatoma beveik 32 mln. eurų finansinė parama, kurią reikės panaudoti iki 2004 m. gruodžio 31 dienos.

■ Lenkijos žiniasklaida didelį dėmesį skyrė referendumui dėl Lietuvos narystės ES. Artimiausių kaimynų patirtis bei klaidos gali padėti pagerinti pasirengimą referendumui Lenkijoje, kuris įvyks birželio 7-8 dienomis.

■ Europos Taryba smerkia gegužės 12 d. Znamenskojės gyvenvietėje (Čečėnija) įvykdytą teroro aktą.

■ Lietuva ir Rusija galės grąžinti viena kitai nelegaliai atvykusius asmenis. Tai numato abiejų šalių pasirašytas susitarimas dėl readmisijos.

■ Proamerikietiškas Irako politikas A.Chalabi pareiškė turįs informacijos, kad nuverstas Irako prezidentas S.Huseinas ir du jo sūnūs yra gyvi ir slapstosi Irake.